

METE TUNÇAY
Türkiye'de Sol Akımlar
(1925-1936)
CİLT 2

METE TUNÇAY 1936'da İstanbul'da doğdu. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okudu. Aynı kurumda 1961'de Siyasal Bilimler doktoru, 1966'da Siyasal Teoriler doçenti oldu. 1961'de Rockefeller bursuyla Londra İktisat ve Siyasal Bilimler Okulu'nda incelemeler yaptı. 1972-1973 yıllarında bir yıl süreyle DISK'te araştırma uzmanlığı görevini yürüttü. 1979'da SSCB Bilimler Akademisi konuğu olarak Sovyetler Birliği'nde, 1979-1980'de Fulbright bursuyla ABD'deki Stanford Üniversitesi Hoover Kurumu'nda araştırmalar yaptı. 1987-1988'de Hür Berlin Üniversitesi Carl von Ossietzsky profesörü oldu. 1984'te *Tarih ve Toplum* (İletişim Yayınları) dergisini yayımlamaya başladı. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı'nın kuruluşunda yer aldı ve aynı kurumun yayınladığı *Toplumsal Tarih* dergisinin yöneticiliğini yaptı. Bilgi Üniversitesi Tarih Bölümü'nün kurucu başkanı olan ve aynı bölümde çalışmalarına devam eden profesör Mete Tunçay'ın pek çok çevirisi bulunmaktadır. Yayımlanmış eserleri: *Türkiye'de Sol Akımlar 1908-1925* (AÜ, SBF Yayınları, 1967), *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi I-II-III*, (AÜ SBF Yayınları, 1969; Bilgi Üniversitesi Yayınları 2006), *Sosyalist Siyasal Düşünüş Tarihi I-II* (derleme, Bilgi Yayınevi 1976), *TC'nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931* (Yurt Yayınları, 1981), *Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler* (Belge Yayınları, 1982), *Bilineceği Bilmek* (Alan Yayınları, 1983), *1923 Amele Birliği* (BDS Yayınları 1989), *Türkiye'de Sol Akımlar II, 1925-1936* (BDS Yayınları, 1991), *Cihat ve Tehcir: 1915-1916 Yazıları* (Afa Yayınları, 1991), *Eleştirel Tarih Yazıları* (Liberte Yayınları, 2006), *Beynelmilel İşçiler İttihadı* (Erden Akbulut ile birlikte, TÜSTAV Yayınları 2009).

BDS Yayınları, 1991

İletişim Yayınları 1425 • Araştırma-İnceleme Dizisi 239

ISBN-13: 978-975-05-0712-0 • ISBN-13: 978-975-05-0710-6 (Tk. No.)

© 2009 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2009, İstanbul

EDITÖR Kerem Ünüvar

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Nâzım Hikmet mahkemedede, 1931

(*Cumhuriyet'in 75 Yılı*, Cilt I, YKY, 1998)

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

DİZİN Murat Bozluolcay - Ekrem Buğra Büte

BASKI ve CİLT Sena Ofset

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

METE TUNÇAY

Türkiye'de
Sol Akımlar
(1925-1936)

CİLT 2

i l e t i ŝ i m

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
İKİNCİ BASKIYA NOT	11
Giriş	13
Sovyetler Birliği [1952'den Önce: Tüm-Birlik] Komünist Partisi	14
Komintern	17
I. 1925 Yılı	19
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	19
İlişkilerin Ayrıntıları	24
1925 Yılı İçinde TKP	28
Grevler	31
II. 1926 Yılı	33
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	33
İlişkilerin Ayrıntıları	35
1926 Yılı İçinde TKP	39
Bir Mayıs	40
Viyana Konferansı	40
İzmir Suikastı ve Sonrasında TKP	42
III. 1927 Yılı	47
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	47
İlişkilerin Ayrıntıları	48
1927 Yılı İçinde TKP	50
1927 Komünist Tevkifatı	57
<i>Sunuş</i>	57
IV. 1928 Yılı	73
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	73
İlişkilerin Ayrıntıları	75
1928 Yılı İçinde TKP	75

Bir Mayıs 1928	77
1928 Güz Tutuklamaları	89
Macarlar ve Diğer Yabancı Komünistler	80
1928 Yılı İşçi Hareketleri	82
V. 1929 Yılı	85
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	85
Hükümetin ve Devletin Komünistlere Karşı Tutumunun Daha da Sertleşmesi	86
TKP 1929	87
Taklib-i Hükümet Cürmünden Maznun Komünistler Hakkında İzmir Ağır Ceza Mahkemesinin Verdiği Karar	93
Nâzım Hikmet Muhalefeti	97
VI. 1930 Yılı	103
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	103
1930 Yılı İçinde TKP	105
İzmir'deki Serbest Fırka Mitingi ile İlgili Olaylar	110
Yabancı Komünistler	112
Muhalefet: Nâzım Hikmet Çevresi ve Başkaları	113
VII. 1931 Yılı	117
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	117
İç Gelişmeler	117
1931 Yılı İçinde TKP	118
VIII. 1932 Yılı	123
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	123
1932 Yılı İçinde TKP	124
IX. 1933 Yılı	131
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	131
1933 Yılı İçinde TKP	132
X. 1934 Yılı	137
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	137
1934 Yılı İçinde TKP	139
XI. 1935 Yılı	143
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	143
İşçi Sınıfı ve CHP	148
1935 Yılı İçinde TKP	150
XII. 1936 Yılı	155
Sovyetler Birliği ile İlişkiler	155
İç ve Dış Gelişmeler	157
İşçi Hareketleri	159

1936 Yılı İçinde TKP	159
Desantralizasyon (Merkezden Ayırma)	163

BELGELER..... **165**

BELGE 1	BALKAN FEDERASYONU'NDA ÇIKAN YAZILAR	167
BELGE 2	H. ESAT'IN (?) BİR RİSALESİ	173
BELGE 3	TKP'NİN 1927'DEKİ YAYINLARI	179
BELGE 4	KIVILCIM	192
BELGE 5	BİR MAYIS 1928 BİLDİRİSİ VE KİTAPÇIĞI	197
BELGE 6	ALİ CEVDET'İN 6. KOMİTERN KONGRESİ'NDEKİ KONUŞMASI	207
BELGE 7	TÜRKİYE KOMÜNİST GENÇLER BİRLİĞİ'NİN 1 MAYIS BEYANNAMESİ (1929)	210
BELGE 8	ESKİŞEHİR İLÂN-I HARBİ	212
BELGE 9	TROÇKİST MUHALEFET	213
BELGE 10	KOMMUNİST	219
BELGE 11	İSTANBUL'DAKİ 3. KOLORDU KOMUTANI ŞÜKRÜ NAILİ [GÖKBERK] PAŞA'NIN, OLASI KOMÜNİST EYLEMLERİNE KARŞI, BİRLİKLERİNE YAZDIĞI İKİ ASKERİ UYARI (22 NİSAN VE 28 TEMMUZ 1930)	231
BELGE 12	İNKILÂP YOLU'NUN İLK (ÇİFT) SAYISI	233
BELGE 13	İNKILÂP YOLU'NUN SON (ÇİFT) SAYISI	277
BELGE 14	TKP MK'NİN 1 MAYIS 1930 BİLDİRİSİ	342
BELGE 15	KIZIL İSTANBUL'UN 1930'DA ÇIKAN SEKİZ SAYISI	343
BELGE 16	KIZIL ESKİŞEHİR'İN 1930'DA ÇIKAN İKİ SAYISI	369
BELGE 17	TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI FAALİYET PROGRAMI	372
BELGE 18	KIZIL İSTANBUL'UN 1931'DE ÇIKAN ÜÇ SAYISI	394
BELGE 19	TKP MK'NİN "PARTİ MESELELERİNE DAİR" (?) "TALEBELERE VERİLMEK ÜZERE"	404
BELGE 20	1 MAYIS 1931 BİLDİRİLERİ	407
BELGE 21	1 AĞUSTOS 1931 BİLDİRİSİ	410
BELGE 22	SAMSUN VİLÂYET KOMİTESİ BİLDİRİSİ	413
BELGE 23	ORDU VE CHF'NİN KOMÜNİZME KARŞI ÖNLEMLERİ	414
BELGE 24	KIZIL İSTANBUL'UN 1932'DE YAYIMLANMIŞ ÜÇ SAYISI	418
BELGE 25	1 MAYIS "FEVKALÂDE GAZETE" (1932); 1 MAYIS İŞSİZLER VE İŞ KANUNU BEYANNAMELERİ, "ŞİARLAR", MUHALEFETİN BİLDİRİSİNE KARŞI ÇIKIŞ	436
BELGE 26	EMEKÇİ DÜNYASI'NDAN (TEMMUZ 1932) BİR MAKALE	441
BELGE 27	TKP MK'NİN ÜÇ AYRI 1 AĞUSTOS 1932 BEYANNAMESİ	444
BELGE 28	MK VE VK'NİN ORGANI BOLŞEVİK'İN 1932'DE YAYINLANMIŞ İKİ SAYISI	446
BELGE 29	ÜÇ TKP BİLDİRİSİ	463
BELGE 30	GRETA DOSYASI	465
BELGE 31	KIZIL İSTANBUL'UN OCAK 1933 SAYISI	471
BELGE 32	TKP'NİN ÜÇ BİLDİRİSİ VE İKİ MARŞI	476
BELGE 33	KIZIL İSTANBUL'UN 1934'TE YAYIMLANMIŞ ÜÇ SAYISI	481
BELGE 34	KIZIL İZMİR'İN İKİ SAYISI (1 NİSAN VE 1 MAYIS 1935) VE SEÇİM BİLDİRİSİ	496
BELGE 35	TÜRK MECMUASI	505
BELGE 36	KIZIL İSTANBUL'UN BİR SAYISI	510
BELGE 37	KIZIL SAMSUN'UN BİR SAYISI	514

BELGE 38	ORAK ÇEKİÇ'İN ONİKİ SAYISI	516
BELGE 39	15'LER HATIRASI	618
BELGE 40	SERTLEŞMENİN DORUĞU: FAALİYET PROGRAMI'NIN 4'ÜNCÜ BASIMININ SUNUŞ YAZISI	636
BELGE 41	HÜCRE VE GÖRDÜĞÜ İŞ'TEN	638
BELGE 42	DESANTRALİZASYON'UN BAŞLANGICI İSPANYA İNKİLÂBİ (1936)	643
BELGE 43	SEPARAT'IN ÖYKÜSÜ	652
BELGE 44	AYDINLIK MECMUASI (TASARISI?)	674
	DİZİN	683

SUNUŞ

Önce, kitabımın 1908-25 dönemine ilişkin cildinin son (1991) basımında yaptığım gibi, bu zaman dilimi için de Belgeleri esas anlatı metninden ayırarak yayımlamayı düşünmüştüm. Şimdilik bundan vazgeçiyor ve iki bölümü birlikte çıkarıyorum.

Büyük çoğunluğu TKP çevresinde geçen bu dönemin öyküsünü basit bir kronolojik sırayla vermeye çalıştım. İleride geliştirmeyi ve genişletmeyi umduğum bu anlatıda, Belgelerin içerdiği bilgiler yinelenmemiştir. Dolayısıyla, her yılın öyküsünü, o yıla ilişkin belgelerle birlikte okumak gerekiyor. 1925-36 döneminde Solun yasadışı ve yeraltı koşullarında çalışması nedeniyle, benim bu belgeleri toplamam, onların üretilmesinden çok daha uzun zaman aldı. Yine de, oluşturduğum koleksiyon eksiksiz olmaktan pek uzak. Muhalefet hiziplerinin Komintern'e göndermiş olmaları gereken raporlar ve Komintern'in 1936'da TKP için aldığı "separat" kararı gibi önemli metinler elimde yok. Bunların varlığı ve içeriği, ancak dolaylı olarak anlaşılabilir. Üstelik elde edebildiğim metinlerin çoğunu silik kopyalar halinde bulabildim. Özellikle eski elyazısından taksir edilenleri iyice sökmek olanaksız.

Bu cilde ilişkin temel kaynaklar, eski Komintern Kütüphanesi'nin Türkçe bölümüyle TKP arşivinde toplanmış olmalı. Her ikisi de Moskova'da bulunan bu koleksiyonlara doğrudan doğruya erişemedim. Ama bir gün yetkililerden, onların üstünde çalışma izni alabileceğimi umuyorum. 1925 öncesi ve 1936 ertesi gibi, 1925-36 döneminin sol tarihi de, ancak bu kaynaklar ortaya konulduktan sonra, nesnel bir biçimde araştırılabilecektir.

Aydınlık Yayınları'nın "Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi" gibi kitaplarda çıkmış metinleri, bu derlemeye katmadım. Onlara tarihsel anlatıda göndermeler yapmakla yetindim.

Şimdilik, elimden gelen bu kadar. Burada sunulan belgeleri bulmama ve okumama yardım eden herkese çok teşekkür borçluyum.

METE TUNÇAY
Eylül 1992, Büyükkada

İKİNCİ BASKIYA NOT

Bu çalışmamın ilk kez basılmasının üstünden 17 yıl geçti. Ama bu arada Türkiye Solunun 1925-1936 dönemiyle ilgili birçok yeni araştırma yayımlandı. Ben yine de, İletişim Yayınları'nın 1908-1925 cildim için yaptığı gibi, bu kitabı da eski haliyle çıkarmasını kabul ettim. Dolayısıyla, elinizdeki ciltten yararlanırken, hepsi TÜSTAV Yayınları arasında çıkan şu yeni çalışmalara da bakılması gereklidir.

- TKP 1926 Viyana Konferansı (Çev. Sinan Dervişoğlu, Ocak 2004)
- 1926-1927 TKP MK Tutanakları: Büyük Kırılma (Çev. Sinan Dervişoğlu, Mart 2007)
- 1927 Adana Demiryolu Grevi (Der. Şeyda Oğuz, Mayıs 2005)
- TKP MK Genel Sekreteri İsmail Bilen - Kısa Biyografi (Mart 2004)
- 1928 TKP Davası (Sosyal Tarih dizisi, Der. Emel Seyhan Atasoy, Ekim 2008)
- 1929 TKP Davası (Der. Erden Akbulut, Aralık 2005)
- Komintern Belgelerinde Nâzım Hikmet (Erden Akbulut, Ekim 2002)
- Tütüncülerin Tarihi (Mustafa Özçelik, Nisan 2003)
- Zeki Baştımar ve Dr. Şefik Hüsnü anı kitapları (Erden Akbulut, Haziran-Ekim 2009)

Aslında, benim de bu kitaba eklenebilecek birçok “yeni” notum var. Birkaç örnek vereyim.

İnkılap Yolu'nun bulabildiğimiz 7-8. çift sayısını da tam metin olarak ve önemli bir başka belge olduğunu düşündüğümüz için metne kattık.

s. 41/dn. 21'de ve s. 65/dn. 19'da tartışılan, Viyana konferansına giden Faik'in (sonradan polis olan) Altındış lakaplı Faik mi yoksa Değirmenci Faik mi olduğu sorunu, yukarıda adları sıralanan kitapların ilkinde çözüldükten başka, Değirmenci Faik Ustanın (Tekeler 1896-1980) oğlu Cemal Bey'in bana verdiği, onun İmalât-ı Harbiye anılarıyla ilgili notlar da *Toplumsal Tarih*'in 137 ve 138'inci (Mayıs-Haziran 2005) sayılarında yayımlandı.

s. 56'ya: Rus Hava Generali Aydeman, 1937'de Tuhaşevski ile birlikte idam edilen yedi generalden biri olacaktır.

s. 162'ye: Döneminin "edebiyat baş-bilirkişisi" olan Nurullah Ataç, *Tan* gazetesinde 25 Kasım 1936'da, Nâzım Hikmet'in "Şeyh Bedreddin Destanı" nı genellikle övmekte, 7 Aralık 1936'daysa Sabiha Zekeriyâ'nın (Sertel) "Çitra Roy ile Babası" romanını acemice bulmaktadır.

Ancak, bu gibi notları metne katmakla, dönemin daha eksiksiz bir tarih anlatısına ulaşmak, bana şimdilik mümkün görünmediği için, bu işi geleceğin genç araştırmacılarına bırakmayı yeğledim. Elinizdeki cildi geliştirecek ve 1936-1945 dönemini çalışacak ciddi gençlere, danışmanlık yapmaya amade olduğumu burada açıklıyorum.

METE TUNÇAY
Ağustos 2009, Beylerbeyi

Giriş

Yıllar önce, Türkiye’de Sol Akımlar çalışmamı plânlarken, yakın tarihimizin genel anlamda dönemlendirilmesinden hareket etmiş, aykırı ara-dönemlerin varlığını yadsımamakla birlikte, 1908-1925 arasını bir *siyaset dönemi*, Tek-Parti yönetimi altında geçen 1925-1945 yıllarını ise bir *idare dönemi* olarak düşünmüştüm. Yazmayı tasarladığım sol tarihinin birinci ve ikinci ciltleri, bu ayrıma denk düşecekti. Üçüncü ve son cilt ise, 1945’te yeniden girilen siyaset dönemini kapsayacak ve tekrar bir ara-verme olan 27 Mayıs 1960’a kadar gelecekti.

Birinci cildin ilk yayımlanışının üstünden çeyrek yüzyıl geçmiş olmasına karşın, bu plâni aynen sürdürmek istiyorum. Fakat, 1925’ten itibaren Türkiye’nin siyaset-dışı denebilecek bir yönetime girmiş olmasının sonuçlarından biri de, ülkemizde gizli TKP dışında hemen hemen hiçbir sol akımın gelişmemiş bulunmasıdır.¹ Bu yasa-dışı örgütün ise, belgeleri şöyle dursun, düşünüş ve eylemlerini yansıtan yayınların bile ele geçirilip incelenmesi son derece güçtür.

Kitabımın, 1925-1945 arasını kapsayan ikinci cildini 1936’da bölerek, şimdilik 1925-1936 yıllarını ele alan ilk kesimini çıkarmamın başlıca nedeni, bu öyküyü 1945’e kadar getirmek için daha çok zamana ihtiyaç duymamdır. Ben 1936-1945 dönemini hazırlarken, bu ilk kesim ortaya konur, tartışılır, eleştirilir, tamamlanır diye umuyorum.

1936, Türkiye’de 1925 ve 1945 gibi, genel siyasal yaşamın dönüm noktalarından biri değildir, ancak solun akışındaki bir dönem noktasıdır. Kamusal gelişmeler açısından, o dolaylarda bir nirengi, 1937’de İsmet Paşa yerine Celâl Bayar’ın başbakanlığa getirilmesi ya da 1938’de Atatürk’ün ölümüyle Ebedî Şeflik’ten Millî Şef rejimine geçilmesi olabilirdi. Oysa, bu dönüşümlerin sol açısından büyük bir önemi yoktur.² TKP ise, 1936’da bir seksiyono-

1 Benim *T.C.’nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931* kitabım (Yurt Yay. 1981; ilâveli ikinci bas. Cem Yay. 1989), aslında, Solun içinde var olmaya çalıştığı genel ortamı öğrenme çabalarımın bir ürünü oldu. Ama burada, o konuya girmeyeceğim. 1925-36 döneminde, SCF deneyi dışında, CHP iktidarı hiçbir siyasal partiye izin vermemiştir. Ülke içindeki örgütlü tek muhalefet odağının, yeraltında, yasa-dışı çalışan TKP olduğu, yadsınamayacak bir olgudur.

2 Dış politikada, Montreux Boğazlar Sözleşmesi (Temmuz 1936) Türkiye’nin daha bağımsızlaşması yolunda ciddi bir adım oluşturmakla birlikte, iç yaşamda etkili olmamıştır.

nu olduğu Komintern'den ayrılmış, merkezsizleştirilmiş (*Separat kararı Desantralizasyon* adıyla da anılır) ve üyelerinin yasal olanaklar içinde etkinliklerini sürdürmeleri istenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar devam eden bu evre, yayımlamakta çok gecikmeyeceğimi sandığım II/2'nci kesimin konusunu oluşturacaktır. Ayrıca, Türkiye İşçi Sınıfının Tarihi açısından, 1936'da çıkan İş Kanunu, birçok hükmünün uygulanması savaş nedeniyle ertelenmiş ve etkileri biçimsel kalmış olsa da, bir kilometre taşı oluşturmaktadır.

Bu dönemde Türkiye Solunun gelişmesini izlemek bakımından önemli bir gereklilik, Komintern'in ve SBKP'nin dalgalanmalarını gözönünde bulundurmaktır. Gerçekten, SBKP içinde Stalin'in kişisel egemenliğini oluşturur ve sürdürürken, rakipleriyle yaptığı mücadele, Komintern'in öteki seksiyonları gibi, Türk partisini de etkilemiş; şabloncu bir tutum ve Moskova'ya yaranma gayreti ile, bütün ulusal partiler gibi, bizimki de Sovyetler'de ortaya çıktığı iddia edilen hainlerin izdüşümlerini kendi ülkesinde bulmak için çırpınmıştır. En azından, TKP MK'nin kendi muhalifleriyle çatışmaları, SBKP terminolojisiyle ifade edilmiştir.

Sovyetler Birliği [1952'den önce: Tüm-Birlik] Komünist Partisi

1925-1936 dönemi, Stalin'in SBKP içinde muhaliflerini bertaraf etme sürecinin evrelerine göre üçe ayrılabilir:

- 1) 1925-27 Sol Muhalefetin tasfiyesi (1921'de başlayan NEP'in son dönemi)
- 2) 1928-30 Sağ Muhalefetin tasfiyesi
- 3) 1931-36 Stalin'in iktidarını pekiştirmesi (idamların başlaması).

Bu evreleri niteleyen olayların kısa bir kronolojisi şöyledir:

Aralık 1924	Stalin'in Tek Ülkede Sosyalizm'i önermesi.
15 Ocak 1925	Troçki'nin Savaş Komiserliğinden istifaya zorlanması.
27-29 Nisan	14. Parti Konferansı-NEP'in en yüksek noktası.
18-31 Aralık	14. Parti Kongresi-Zinovyev muhalefetinin yenilmesi.
12 Şubat 1926	Zinovyevcilerin Leningrad parti örgütünün önderliğinden atılması.
6-9 Nisan	Merkez Komitesi Plenumu. Troçki-Zinovyev koalisyonuyla Birleşik Muhalefet'in kurulması.
12 Mayıs:	(Britanya'da Genel Grev'in çökmesi.)
14-23 Temmuz	MK Plenumu-Zinovyev'in Politbüro'dan çıkarılması.
16 Ekim	Sol Muhalefetin boyun eğmesi.

23-26 Ekim	MK Plenumu-Troçki ve Kamenev'in Politbüro'dan atılması; Zinovyev yerine Buharin'in Komintern Başkanı olması.
26 Ekim-3 Kasım	15. Parti Konferansı-Tek Ülkede Sosyalizm'in tartışılması.
7-12 Şubat 1927	MK Plenumu-Ekonomik Planlama gereği üstünde ısrar edilmesi.
12 Nisan	Şanghay'da Çang Kay-şek'in Komünist aleyhtarı darbesi.
Mayıs	Britanya ile ilişkilerin kesilmesi. Savaş korkusu.
29 Temmuz-9 Ağustos	MK Plenumu - Bozgunculuk konusu ve muhalefeti kovma tehditleri.
2-23 Ekim	MK Plenumu-Troçki'yle Zinovyev'in MK'nden atılmaları. Lenin'in Vasiyeti'nin tartışılması.
7 Kasım	Son Muhalefet gösterisi.
15 Kasım	Merkez Kontrol Komisyonu'nun Troçki'yle Zinovyev'i KP'nden atması.
2-19 Aralık	15. Parti Kongresi- Sol Muhalefetçilerin KP'nden çıkarılması.
Ocak 1928	Sol Muhalefet önderlerinin Moskova'dan sürülmesi.
16 Ocak	(Troçki Alma-Ata'ya?) Tahıl toplama bunalımının başlaması.
6-11 Nisan	(MK Plenumu)
18 Mayıs-5 Temmuz	Şahiti muhakemesi. [Don havzasında, Rostov'un kuzeydoğusunda bir kömür-demir kasabası. Teknik İnteligiensia'ya karşı, bir "yıkıcılar" göstermelik muhakemesi.]
Haziran	Zinovyevcilerin yeniden partiye alınmaları.
4-12 Temmuz	MK Plenumu-Stalin'in Sağ Muhalefetle çatışmasının başgöstermesi.
11 Temmuz	Buharin'in Kamenev'le gizlice konuşması.
17 Temmuz-1 Eylül	VI. Komintern Kongresi.
Eylül-Ekim	Moskova parti örgütünde Sağ Muhalefetin yenilmesi.
19 Eylül	Kuybişev'in yoğun endüstrileşme isteği.
30 Eylül	Buharin'in "Bir İktisatçının Notları."
1 Ekim	Birinci 5 Yıllık Plân'ın Başlangıcı (Nisan 1929'da ilân edildi).
18-19 Ekim	Moskova Parti Komitesi Plenumu-Uglanov ve Sağın boyuneğmesi.